

עושיין פסין פרק שני עירובין

כו.

עין משפט נר מצוה

כט א מיי פ"ח מהל' שבת ה"ל ה"ע
א"ח ס' שבת ע"ק י"א:
ב ג א מיי פ"ח מהל' שבת ה"ל טו סמג
ע"ק דרש"ג א טו"ש א"ח
ס' שבת ע"ק י"א:

רבינו חננאל (המשך)

שבתק הא אמר רב אסי
האי מחיצת אדרכלין לאו
שמייה מחיצה. פי' כי אינה
עשויה מחיצה לשרה
אלא (ג) לנפס החיות.
מהקנה קנה פחות מג'
כמו מחיצת אדרכלין
היא דעבדא לצניעותא
בעלמא ואינה מחיצה
שמותרת לטלטל בתוכה
בשבת, כמו מחיצה של
שיירות להולכי דרכים.
ובא רב הונא בריה
דר' יהושע נמי וסייעיה
לרבא ואמר מחיצה זו
אינה עשויה לנחת. פי'
לחיות קבועה לעולם
כבניין אלא פראי הוא.
ואמר רב הונא כל
מחיצה שמותרת לטלטל
בתוכה בשבת (ג) כמו
מחיצה שאינה עשויה
לנחת אינה מחיצה. ועוד
אמר רבא בר אבובי
מערב למחצות ערסותא
עיסתא, פי' מחיצת'
חוקתא שרירותא דקביען
וקיימן ועשויות לנחת. פי'
ערסותא שכונות שונות.
וכיון שהסכימו כולם
ברבא, וכי מה שעשה
רבא הונא שלא כהוגן,
הוה קרי עליהו חכמים
המה להרע וגו'. פי'
פירא תורי באר דמחצא
ואו' כי היא רסן העיר
הגדולה. וכבר ראינו פי'
לרבותינו הגאונים ודלותי
זה, אבל אנו כתבנו הפי'
שהיא קבלה ביריג. ומתני'
א"ר אליעזר שמעתי מר'
אליעזר שאפילו בית כור.
מחיצתא דלא כתבניה
דחנניא תננה אומר מר'
סאה כאסרטיא של מלך.
סאה בית כור שהוא ל'
סאה א"ר חנני ושינהו
מקרא אחד דרשו. ויהי
ישעיהו לא יצא חצר
התיכונה. כתיב עיר וקרינ'
חצר מיכן לחצר של
מלכים שהיו בעירות
בינויות, ובהא פליגי
תנא דירין סבר עירות
בינויות ל' סאה וחנניה
סבר מ' סאה. ישעיה
מאי בעי הנה. אומר
רבא בר בר חנה א"ר
יוחנן שחלה חזקיהו ובא
ישעיהו והושיב ישיבה
על פתחו. מיכן לת"ח
שחלה שמושיבין ישיבה
על פתחו. ולאו מילתא
היא דילמא מיגרי שטן.
פסיקא וכן שמעתי ממנו
אנשי חצר ששבת אחד
ממנו ולא עירב ביתו
אסור להכניס ולהוציא לו,
אבל לתן מותר. והתנן
ביתו אסור לו ולהן.

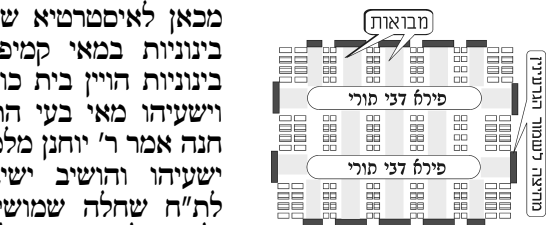
א' ג' יבנו הוא להפוך גמ'
דילן דחדשה הוא ששנה
ולבסוף חוקתא וישנה
השוקפת ולבסוף ישנה וי"ע.
(ג) נהלא דמלן ז"ל אלא
לנעשותא ויני תיבות אלו
נחשב החיות ז"ל לקמן ג'
פירא דפי תורי, ועי' צנחן
ע"ק פירא.
ג' נהלא דילן שאינה כמו
מחיצה שעשויה לנחת.

מערב לבוזה מחווא ערסייתא. פי' רש"י לא התיר לערב כולה
יחד אע"ג שהיתה עיר קטנה ומנן לקמן (ו) עיר של יחיד
מערבין את כולה וקשיא דכפ' כילד מערבין (לקמן דף טו). אמרין
של רבים הוא דקאמר רבה בר אבובי מערב לכולה מחווא ערסייתא
דכל חד וחד הוא שור לחבירה ועיר
של יחיד לא צרי שור אס' לא שהיתה
של רבים קודם אלא ודאי של רבים
היתה (ו) ולעיל (ו). נמי משמע שהיתה
של רבים גבי אבובי דמחצא דלמנר
אילמלא דלתומי' נעולות צלילה היו
חייב עליה משום רה"ר משמע דהיו
סס ס' רבוא מ"מ אי לאו משום
פירי דפי תורי היו יכולין לערב כל
העיר יחד והו' משעירי ג' דירין לר'
יהודה או שלל חלירות לר' שמעון:
דבי תורי. פירש הקונטרס
דמחצא עיר שאין לה חומה
ועשו מחיצה צראשי מצואות לכל ד'
לשמור גרעיןן ולא חשיב מחיצה
להטירף המצואות ולעשות כל העיר
כאחת לפי שהיה קודם לא נעשה צבצור
העיר אלא לשמור פירא דפי תורי
ומשמע שר"ל שהוקף קודם יסוד
העיר דאס' הוקף אחרי כן או נעשה
גם צבצור העיר והו' מחיצה מעלייתא
וקשיא דלישנא משמע שאס' נסתלקה
משם הפירא דהיו מחיצה מעלייתא
ולפי' הקונטרס אף אס' לא היה הפירא
לא היה נותר כיון דהוקף ולבסוף יצא
ועוד מה שפי' צקונטרס דמחצא לית
לה חומה לא נהירא דלמנר לעיל
אבובי דמחצא אילמלא דלתומה
נעולות צלילה ונראה דמוקפת חומה
היתה אחר שנתייבשה והיו יכולין
לערב יחד אי לאו פירא דפי תורי
שהיתה צין ערסא לערסא לאוין
המצוי והיתה ימירה מצית סאמיס
ועמוקה י' ולא היו יכולים לערב
מערסא לערסא לפי שלא היו יכולין
לטלטל מזה לזה דהפירא היו קרפף
יותר מצית סאמיס ולא דמי לנריא
דפירי דלעיל דראוין למאכל אדם
ואע"ג דיש להו מחיצות אינם מועילים
כלום דמחיצות העשויות לנחת הם
ורש"י פי' צכילד מערבין (לקמן דף
טו). משום פירא שמפסיק ואין יכולין

להלך משכונה לשכונה והיו כחריץ שצין צ' חלירות אמרין לקמן
(דף עט): שמערבין שמים ואין מערבין אתם והכא (ו) גלא משמע
שפירא אלא משום דהו' מחיצה עשויה לנחת:
והתנן ביתו אסור לו ואחם. וליכא למימר דמתנימין דמנכטל
צדיא רשות ציתו דאס' כן מאי לא מאכתי לי חצר
אי נמי משמע ליה דמתנימין איירי אפילו צתם:

ולא
הלך משכונה לשכונה והיו כחריץ שצין צ' חלירות אמרין לקמן
(דף עט): שמערבין שמים ואין מערבין אתם והכא (ו) גלא משמע
שפירא אלא משום דהו' מחיצה עשויה לנחת:
והתנן ביתו אסור לו ואחם. וליכא למימר דמתנימין דמנכטל
צדיא רשות ציתו דאס' כן מאי לא מאכתי לי חצר
אי נמי משמע ליה דמתנימין איירי אפילו צתם:

שלפניהו אול רב פפא ורב הונא בריה דרב
יהושע נקטיניהו מבתריה למחר איתביה
רבינא לרבא * עיר חדשה מורדין לה
מישיבתה וישנה מחומתה איזו היא חדשה
ואיזו היא ישנה ורבא הו' חוקפה ולבסוף
ישבה ישנה ישבה ולבסוף חוקפה והאי נמי
כהוקפה ולבסוף ישבה דמי א"ל רב פפא
לרבא והאמר רב אסי * מחיצות אדרכלין
לא שמה מחיצה אלמא כיון דלצניעותא
עבדא לה לא הו' מחיצה ה"נ כיון דלצניעותא
עבדא לא הו' מחיצה (ו) ואמר רב הונא בריה
דרב יהושע לרבא והאמר רב הונא * מחיצה
(ו) העשויה לנחת לא שמה מחיצה דהא (ו) רבה
בר אבובי מערב לה לבוזה מחווא ערסייתא
ערסייתא משום * פירא דפי תורי והא פירא
דפי תורי כמחיצה העשויה לנחת דמיא קרי
עלייהו ריש גלותא * חכמים המה להרע
ולהיטיב לא ידעו: א"ר אלעאי שמעתי מר"א
ואפי' בית כור: מתניתין דלא כחנניה דתנאי
חנניה אומר ואפילו היא ארבעים סאה
כאסרטיא של מלך א"ר יוחנן ושניהם מקרא
אחד דרשו שנאמר * ויהי ישעיהו לא יצא
(אל) חצר התיכונה כתיב העיר וקרינן חצר
מכאן לאיסרטיא של מלך שהיו בעירות
בינויות במאי קמיפלגי מר סבר עירות
בינויות הויין בית כור ומ"ס מ' סאה הויין
וישעיהו מאי בעי התם אמר רבה בר בר
חנה אמר ר' יוחנן מלמד שחלה חזקיהו והלך
ישעיהו והושיב ישיבה על פתחו מכאן
לת"ח שחלה שמושיבין ישיבה על פתחו
ולאו מילתא היא דילמא אתי לאיגרוי ביה
שטן: וכן שמעתי הימנו אנשי חצר ששבת
אחד ולא עירב ביתו אסור: (ו) והתנן ביתו
אסור להוציא ולהכניס לו ולהן אמר רב הונא
בריה דרב יהושע אמר רב ששת לא קשיא
הא

ועשו מחיצות לראשי המצואות לכל
צד שחון לעיר להשתמר הגרעיןן
ולא חשיב ליה מחיצה לנרף את
המצואות ולעשות העיר אחת ואע"פ
שמחיצה של קיימא היתה: פירא.
שוחה כמו פירא דכורי צתם' תענית

(דף דה). והן מחיצה דבה הונא כעשויה לנחת דמיא שאינה נעשית
לדירה תמיד לצאת ולבא צה: להרע. לאסור. וצתשבות הגאונים
מלמדיה בשלשן אחר וישר צעניי מהו ההוא צוסתנא קרפף יתור
מצית סאמיס שלא הוקף לדירה הו' ואבזורנקא כמין אכסדרה או
קובה צבונין המלכים צתוך פרדס שלהן ועומד צתמנע פרדס ולא
הוצרך ריש גלותא אלא לטלטל מפתח צוסתנא שהיה אצל הצית
עד האבזורנקא ועבד רב הונא צר חנינא כמין שגיל מן הפתח
עד האבזורנקא גדר מכאן וגדר מכאן צקנה קנה פחות מג'
לאסור אלא להקל עליו דס"ל דשרי לטלטלי צכולה צוסתנא דכיון דצנה ליה אבזורנקא צוסתנא שהיה לכולה צוסתנא חצר לאבזורנקא והיו
מוקף לדירה ואמו תלמידי דרבא רב פפא ורב הונא צריה דרב יהושע נקטיניהו דלא ליהדר צר הונא צר חנינא וליתקניניהו והיה צתמנע
לא אבזור לו דלאו שפיר עבד דשלפניהו ולמחר אדרבו ואותצוה דלמחר ליתא מחיצה צבינא לערב עיר חדשה כו' והאי צוסתנא
נמי כהוקף ולבסוף יצא דמי שקודם נטיעתו מקיפין אותו ולאחר שגדל האילן עשו האבזורנקא צביצ הלכך שפיר עבד רב הונא צר
חנינא ורב פפא אותציה ממחיצת אדרכלין דהא מחיצה דאבזורנקא נמי לנעיות עבדא וכן לנחת להשתמש להניח צה תליתומיהן
ולצושיהן שפוטטים סס ושאר כלי תשמיש קרי עלייהו על רב פפא ורב הונא צריה דרב יהושע שלא נזכרו אמתול וסתריו תיקונו של
רב הונא צר חנינא ועכשיו נעשו חכמים לאסור עליו * ולהיטיב לא ידעו אמתול וכן עיקר: כאסרטיא של מלכים. רחצה שאחורי פלטיין
פלטיין ושם היו מטיילים תמיד אלמא איכא דירה צציה: ושניהן. ר' אלעאי ומנניה: הסייגו. אחרי פלטיין של חזקיהו דאי חצר שלפני
צתים הואי החיצונה הו' קרי לה ואע"ג דגדולה היא כעיר קרי לה חצר ולא חוקפה לדירה: מאי צעי סס. צתחצה שאחורי פלטיין
שאינה לדרך יציאה: להושיב ישיבה. של תלמידים לעסוק צתורה על פתחו שלא יחא רשות למללך המות וליכנס סס: שטן. מללך
המות דפי חו' (דמינלו צצדי הדדי מיגרי צבו): * אנשי חצר ששבת אחד מהן כו'. ודאי מתני' שצביטל להן רשות שהיה לו צתחר מיירי דאי לא
צטיל אף צתחר אסורים לטלטל מצתיהן שהצתים לכל אחד ואחד הן והצחר רשות כולן וחלקו אסור עליהן ואשמעינן ר' אלעאי דהמנכטל
רשות חצירו רשות ציתו נמי ציטל ונעשה אורח אללן לפיכך אף ציתו מותר להן אצל הוא אסור להכניס ולהוציא מציתו לחצר ואף על פי
שהוא מותר להכניס ולהוציא מפתח צתיהן לחצר דמתנן צפ' הדר (לקמן טו): ושללן מותר לו ולהן כשאר כל אדם הנכנס לחצר חצירו ומותר לו
להוציא מפתח חצירו לחצר דהא רשותא דמד הוא והכא נמי כיון (דצטל הוא דירתו) * מציתו * מיהא אסור הוא להוציא ולא אמרין
כיון דציטל להו רשות ציתו היו צתיהן דצתלמא מצתיהן אס' הוא מכניס ומוציא איכא למימר כאינש צתלמא הוא אצל מציתו
חוזר ומחזיק צרשותו הוא ואסור עליהם והן עליו דמתנן צפרק הדר [סס] מי שנתן רשותו והוציא צין צשווג צין צמויד הרי זה אסור:
והא סנן. לקמן צפרק הדר ציתו אסור להכניס ולהוציא לו ולהן אמרין התם ציתו הוא לאסור להם הא חצירו שריא להוציא מצתיהן
לחצר שרשותו שולט צה ה"ד אי דלא ציטל חצירו אלא שריא ואוקימנא שצביטל רשות חצירו ולא ציטל רשות ציתו וקסבר
המנכטל רשות חצירו רשות ציתו לא ציטל לפיכך חצר כולה היא וציתו מיוחדת לאסור להן להוציא מציתו לרשותן:

א' ג' א מיי פ"ח מהל' שבת ה"ל ה"ע
א"ח ס' שבת ע"ק י"א:
ב ג א מיי פ"ח מהל' שבת ה"ל טו סמג
ע"ק דרש"ג א טו"ש א"ח
ס' שבת ע"ק י"א:

תורה אור השלם

1. כי אילן עמי אהיה לא
ידעו בגנים סבילים הקנה
ולא בגנים הקנה חכמים
הקנה לדרך ולהוציא לא
ידעו: רמיהו ד כב
2. יהי ישעיהו לא יצא
חצר התיכונה דובר יי
הקנה אפילו לאמר:
מלכים ב כ ד

הגהות הב"ח

(א) גמ' לא היו מחיצה
אמר ליה רב הונא:
(ב) תוס' ד"ה מערב וכו'
ותנן לקמן. י"ד דף טו:
(ג) בא"ר ודאי של רבים
היתה ומכל מקום לא לאו
כ"ל ומן חמת ולעיל נמי
משמע וכו' עד ס' רבוא
הוא גליין:

מוסף רש"י

ערסייתא ערסייתא.
שטונות שטונות הוא
מערבין כל העיר כאחת
(דף טו). פירא דפי
תורי. גומא גדולה
שמנעיש סס גרעין
מתמים למאכל צתמה וכו'
אומן גומות מצדילין צין
השכונות מתחת וכל
שכונה היו מצואות הרבה
ומערבין יחד ולא היו
מתקנין לה לחיים משום
דעיר של רבים ונעשית
יחד הו' וכל חד וחד היו
שור להצניה (סס). ביתו
אסור להוציא ולהכניס
לו ולהן. מציתו לחצר צין
הוא צין שאר צני הצחר
(לקמן טו).

רבינו חננאל

שליף שדחנו להנחו
קרי. סבר צריך להקפך
גדר בהא גיסא (לדירה
אחרית) (אחרית לדירה).
למחר בשבת אורבא
רבנא לרבא עיר חדשה
(א) מונין לה מישיבתה,
ואזי עיר חדשה,
שישבה ולבסוף הו' חוקפה
(שמורדין לה מחומתה),
ואזי היא ישנה [שמורדין
לה מחומתה]. שהוקפה
לבסוף נתישבה. דכיון
דחומה נעשית פגמים
כל בינוין שבונין פגמים
סמוכין על החומה שהיא
מחיצה החיצונה. והאי
כהוקף ולבסוף יבא דמי,
דהא בינינא דאחבני
בהדין בוסתנא בתרא
הכי סמיכי לא אגרו
דבושתנא, וכי עבד רב
הונא קנה קנה פחות מג'
בהחיא גיסא דהו' בה
רועים שפיר עבד, גיטא
אחריתא לא בעיא מחיצה
דהא קיימי מחיצתה
דבושתנא דאזינו חומה
לכל בינינא דמתבי
לגואי כגון חומת העיר,
ואישיק רבא. וסייעיה
רב פפא וא"ל אמאי